THEORETICAL AND PRACTICAL PROJECTIONS ON ADVERBS AND MODAL PARTICLES IN ROMANIAN AND GERMAN TABLOIDS

Emanuela Păduraru

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iaşi

Abstract: The theoretical presentation will be followed by examples extracted from the tabloids proposed for analysis. They will include sequences of lexical-grammatical modalizers, modal adverbs (and adverbial locutions) in Romanian and modal particles in German and their role from a morphological, syntactic and pragmatic perspective. The deontic, epistemic and volitional modality points out the degree of obligation or permissiveness of the above mentioned situations which entail a non-assertive character through linguistic sequences, achieving directive-type language acts (order, exhortation).

Keywords: modalization, modalizers, modal adverbs, modal particles, journalistic discourse.

Lucrarea de față, pe de o parte, privește în mod deosebit adverbele din limba română din clasa semantică a modalizatorilor (*poate, fireşte, probabil, bine, adevărat etc.)* care sunt regente când primesc ca adjunct o propoziţie conjuncţională ((1)*Poate că nu uită de petrecere.*). În această situaţie, ele funcţionează sintactic ca predicate adverbiale. În situaţia în care adverbele apar ca modalizatori ai propoziţiei legaţi parantetic ((2)*Vine, poate*.) sau ca modalizatori ai unor predicate adjectivale sau adverbiale sunt circumstanţiale de modalitate. Conjuncţiile sunt selectate în funcţie de trăsătura semantică a modalizatorului. Astfel, modalizatorii de certitudine (*poate, probabil, sigur etc*.) selectează conjuncţia *că*, modalizatorii deontici (*necesar, obligatoriu* etc.) conjuncţia *că*, modalizatorii apreciativi (*bine, rău* etc.) *fie că, fie să*. Unele forme au aglutinant conjuncţia: *parcă* (pare + că), *cică* ((zi)ce + că). Reprezintă o perspectivă nouă în studiul adverbelor, modalizarea ca marcă a subiectivităţii având ca manifestare lingvistică modalitatea, iar ca mijloace lingvistice modalizatorii. (Axentii 2010: 13)

Acţiunea de limbaj constând într-o serie de actualizări ale virtualităţilor limbii, a exclus în mod sistematic locutorul, vorbitorul, asta se întâmplă conform studiilor de lingvistică mai „vechi", unde această acțiune a limbajului era studiată în manifestarea ei exterioară fără a se lua în discuţie organizarea ei potenţială şi rezultatul comunicării. Astăzi, în mecanismul limbii, se includ şi modalităţile reprezentând atitudinea vorbitorului faţă de conţinutul enunţului şi fiind actualizate, în plan discursiv, prin modalizatori, adică prin mecanisme care să servească la exprimarea părții materiale a gândirii. Modalizarea, „marcă dată de subiect enunţului său" înseamnă asumarea critică de către vorbitor a discursului, implicând şi relaţiile intersubiective. (Axentii 2010: 13)

Adverbele de modalitate sau modalizatoare, după cum sunt numite de către autorii GALR, reprezintă „predicate semantice, care funcționează ca modificatori ai unei întregi propoziții cu predicat enunțiativ sau ai unui element de predicație semantică: grup adjectival, grup adverbial, grup prepozițional". (GALR I 2005: 703).

În lucrarea „Teoria părților de vorbire", Dumitru Nica surprinde inventarul clasei: *chiar, cumva, doar, firește, bineînțeles, poate, pesemne, probabil, desigur, oare, cică, parcă*,

acestora li se adaugă și expresii fixe, precum: *cu siguranţă, de bună seamă, fără doar şi poate, nici vorbă, fără îndoială*. (Nica 1998: 157)

Modalizarea ajunge în cele din urmă să fie concepută ca trăsătură obligatorie a structurii de adâncime, practic orice enunţ implică, în stratul de profunzime un modalizator. Adverbele de modalitate, aflate în „planul modus-ului şi situând dictum-ul în perspectiva locutorului „interpretează" lingvistic realitatea extralingvistică. Vorbitorul aprobă, neagă, pune sub semnul îndoielii sau al certitudinii informaţia propriu-zisă din enunţ." (Axentii 2010:15)

Adverbele modalizatoare (*poate, pesemne, fireşte, desigur, de bună seamă, cu siguranţă*) conţin informaţii semantice care nu pot apărea singure, ci numai referindu-se la o comunicare, exprimată sau neexprimată, existentă, însă, în propoziţii, frază, text. Situate fiind în planul comentariului, al modus-ului, aceste adverbe se constituie în substitute modalizatoare incidente faţă de planul dictum-ului. O posibilă schiţă de sistematizare a adverbelor modalizatoare ar releva o mare varietate semantică a acestora, caracterul relativ al subsumării într-o singură clasă a unor subclase distincte.

a) Chiar

De exemplu, unul dintre cele mai intâlnite adverbe este *chiar*. C*a, doar* și *chiar* sunt numite şi adverbe particule, adverbe cu un rol de modalizare emfatică. În exemplele (1), (2) și (3) *chiar* introduce o remarcă, o caracteristică, care are rolul de a îmbogăți și de a face clară informația ce trebuie să ajungă la interlocutor.

(1)„Totuși, puțină lume știe faptul că Răzvan Munteanu avea afaceri înfloritoare și înainte de a o cunoaște pe Delia. Acesta deținea mai multe cluburi în centrul vechi al Capitalei, care îi asigurau venituri importante. În cadrul unui interviu mai vechi, Răzvan a dezvăluit că a cunoscut-o pe Delia **chiar** într-un club de-al său, unde artista venise să cânte la un karaoke." (Ștefănescu Dragoș, *Delia Matache implicată într-o gafă monumentală. Cancan*, luni, 4.09.2023, 16:54).

(2)„Pentru Delia, succesul a venit rapid, astăzi fiind una dintre cele mai îndrăgite și cunoscute cântărețe de la noi din țară. Nick a făcut o pauză de la lumina reflectoarelor și nu s-au auzit prea multe despre el, de-a lungul anilor. **Chiar** și așa, acum mult timp, artistul dezvăluia motivul pentru care proiectul luase sfârșit: banii!" (Cruceru Cristina, *Banii au despărțit-o pe Delia de „jumătatea" sa:„Nu pot spune motivul real al separării, dar cred că nu se împărțea corect". Cancan*, 17.08.2023, 8:25).

(3)„Data de 2 iulie 1994 a rămas o zi neagră în istoria fotbalului. Andres Escobar, jucător la echipa Atlético Nacional, în care Pablo Escobar „investea" pentru a-și spăla banii, a murit. Nu era rudă cu celebrul fost lider al pieței narcoticelor din Columbia, dar i-a fost mereu simpatic. **Chiar** dacă era extrem de temut și de drastic, i-a permis **chiar** să plece pentru un an la Young Boys Berna, în 1989." (Luciana Polite, *Executat cu public! La doar 26 de ani, Gilberto Hernandez a murit în urma unui val de gloanțe. Cancan*, 4.09.2023, 18:17).

Se observă în exemplul (4), faptul că adverbul modal *chiar* este însoțit de un verb epistemic, adică de verbul *a crede,* care desemnează procese mentale și cu ajutorul lui se descrie sursa inferențială. (GALR II 2015: 716). Datorită acestei relații se deduce faptul că adverbul *chiar* accentuează atribuțiile verbului epistemic, subliniind sensul său deductiv-supozitiv în a descrie un set de opinii incerte. (GALR II 2015: 716)

(4) „În medie, o zi de filmare ține 11 - 12 ore. Greul este relativ pentru fiecare dintre noi, mie îmi place mult, sunt tare recunoscătoare că fac parte din acest proiect, nu am fost niciodată un om care să caute calea ușoară în viață, nici viața nu m-a scutit de provocări și **chiar** cred că lucrurile minunate ne așteaptă dincolo de bariera fricii și că din confort nu se nasc lucruri notabile niciodată." (Andreea Fecioru, *Niciun român nu a știut asta! Ce limbă vorbea, de fapt, Matei Corvin. Click!,* 2 septembrie 2023, 9:23).

În următorul enunț (5), **chiar** subliniază certitudinea unei afirmații făcute anterior și insistă asupra repetării acesteia.

(5) „Din ziua nunții cu William, am văzut-o pe Kate Middleton, ajunsă acum la vârstă de 41 de ani, transformându-se **chiar** în fața ochilor noștri. Această fostă britanică de rând a trecut de la statutul de iubită a unui prinț la cel de Ducesă de Cambridge pentru ca, acum, să fie Prințesa Wales și viitoare Regină a Angliei. În tot acest timp, numeroșii săi fani i-au urmărit fiecare pas. La propriu." (Florentina

Iana, *Kate Middleton a îmbătrânit ca vinul bun: "Este mai atrăgătoare decât la 20 de ani" Cine susține asta?Click!,* 4 septembrie 2023).

În exemplul (6) se poate preciza faptul că particula *chiar* alaturi de conjuncția *dacă*, introduce o circumstanțială condițională.

(6) „Fanii actriței au început de îndată cu speculațiile. Foarte mulți sunt de părere că Iulia Vântur ar putea fi însărcinată. Dacă **chiar** așa este, acesta ar fi primul copil al superbei blondine." (Irina Lungu, *Fanii au felicitat-o pe Iulia Vântur: „Sarcină ușoară!" Cum a apărut vedeta în weekend. Ok!,* 4 septembrie 2023).

b) Cumva

O altă particulă utilizată în discursul publicistic este *cumva* ce are valoare de „marcă epistemică a incertitudinii".(GALR II 2015: 703)

Alături de un verb care exprimă lexical ideea de voință și dorință, adverbul *cumva,* în exemplul (7), exprimă o atitudine volitivă într-o formă obiectivată și foarte apropiată de modalitatea apreciativă.

(7) **„Cumva** ne dorim un Iași al educației echitabile, un spațiu în care se cultivă deopotrivă performanța academică, talentul artistic sau sportiv, pasiunea pentru tehnologie, îndemânarea practică orientată spre tehnică și meserii atractive..." (Gavrilă, Camelia, *Septembrie, lună a începuturilor și a emoțiilor în lumea școlii...,* marți, 15 septembrie 2020 p.2)

În exemplul (8), adverbul *cumva,* alături de negația *nu* marchează în planul enunțului atitudinea locutorului, indicând valori contextuale suplimentare, mai precis dubiul, incertitudinea „*să nu cumva*".

(8)„*Am fost sus și ne-am despărțit ok. Mi s-a părut că am fost lucrat pe la spate legat de discuțiile Deliei cu Andra. Nu mi-a zis că vrea să încerce solo. Întâi s-a documentat să vadă cum e, să nu* **cumva** *să plece degeaba. Apoi a plecat. Eu nu am avut contract cu Delia cât timp am colaborat, poate asta a fost greșeala mea. Dacă aveam, poate eram ok și azi. Am avut încredere deplină în ea*", spunea Nick, într-o emisiune la Kanal D, acum mulți ani. "(Cruceru Cristina, *Banii au despărțit-o pe Delia de „jumătatea" sa:„Nu pot spune motivul real al separării, dar cred că nu se împărțea corect". Cancan*, 17.08.2023, 8:25)

c) Desigur

Modalitatea epistemică, după sens, se exprimă prin adverbe epistemice de certitudine: *desigur, firește, bineînțeles, evident, cu siguranță, fără îndoială* și incertitudine: *poate, probabil, parcă, eventual*. (GALR I 2008: 599)

Din punct de vedere sintactic, adverbul epistemic- *desigur* poate avea funcția sintactică de circumstanțial de modalitate (integrat sau parantetic) sau pe cea de predicat sintactic. (GALR II 2015: 712) În exemplul (9), circumstanțialul de modalitate epistemic apare ca element incident, izolat intonațional (fenomen marcat în scris de punctuație):

(9) „În ultimii ani ai fost în mai multe producții, ai luat premiul Gopo și acum joci în Clanul. Pe lângă muncă, **desigur,** crezi că e nevoie să se „alinieze și planetele"? (Gheorghe Chelu, Dana Popa, *Ce meserie mai are Bogdan Farcaș sau Ciomag din Clanul, pe lângă actorie: „Rezultatele vor apărea", Click!*, 8 august 2023 19:40).

d) Poate

După sens, adverbul modal *poate* este considerat un adverb care marchează incertitudinea. Adverbele de incertitudine sunt mai puține: *poate, probabil, eventual, parcă*, deoarece sunt indicatori ai sursei cunoașterii, (GALR I 2015: 599) de exemplu (10):

(10) „Artistul mărturisea că nu a avut contract cu Delia Matache, atunci când a înființat trupa, aceasta fiind una dintre greșelile lui de la acea vreme. **Poate** lucrurile ar fi stat altfel, iar N&D nu s-ar fi destrămat atât de repede, dacă ei ar fi avut măcar un act de colaborare semnat." (Cruceru Cristina, *Banii au despărțit-o pe Delia de „jumătatea" sa:„Nu pot spune motivul real al separării, dar cred că nu se împărțea corect". Cancan*, 17.08.2023, 8:25).

În exemplul (11) se observă faptul că adverbul *poate* nu se izolează în poziție inițială (GALR II 2015: 713):

(11),„*Da, am spus că dacă nu eram eu, Delia nu exista azi. **Poate** ajungea și fără mine, dar nu pot să spun asta. Mă mândresc cu produsul pe care l-am adus și care crește și acum. Am mai cântat împreună pentru fani. Mulți se întreabă sau așteaptă o colaborare, ea mi-a propus prima, apoi eu i-am propus o piesa, dar nu am avut timp. Nu știi cum e viața*", a conchis artistul. (Cruceru Cristina, *Banii au despărțit-o pe Delia de „jumătatea" sa:„Nu pot spune motivul real al separării, dar cred că nu se împărțea corect". Cancan*, 17.08.2023, 8:25)

În exemplele (12) și (13) poziția intermediară a adverbului modal face posibilă dislocarea subiectului sau a oricărui alt component sintactic (GALR II 2015: 713):

(12) „*Am fost sus și ne-am despărțit ok. Mi s-a părut că am fost lucrat pe la spate legat de discuțiile Deliei cu Andra. Nu mi-a zis că vrea să încerce solo. Întâi s-a documentat să vadă cum e, să nu cumva să plece degeaba. Apoi a plecat. Eu nu am avut contract cu Delia cât timp am colaborat, **poate** asta a fost greșeala mea. Dacă aveam, **poate** eram ok și azi. Am avut încredere deplină în ea*", spunea Nick, într-o emisiune la Kanal D, acum mulți ani. "(Cruceru Cristina, *Banii au despărțit-o pe Delia de „jumătatea" sa:„Nu pot spune motivul real al separării, dar cred că nu se împărțea corect". Cancan*, 17.08.2023, 8:25)

(13),„În ultimii ani ai fost în mai multe producții, ai luat premiul Gopo și acum joci în Clanul. Pe lângă muncă, desigur, crezi că e nevoie să se „alinieze și planetele"?

Nu cred că e de aliniat planetele. Uite, e ceva ce încerc să-l învăț pe fiul meu, mi se pare că acum, în momentul ăsta, eu doar culeg ce am făcut în ultimii 20 de ani fără rezultate enorme. Pur și simplu ce am muncit, ce am sădit constant acum ies răsadurile. Încerc să-l învăț că nu trebuie niciodată să te oprești din muncă pentru că rezultatele vor apărea, **poate** nu azi, **poate** nu mâine, dar vor apărea cu siguranță." (Gheorghe Chelu, Dana Popa, *Ce meserie mai are Bogdan Farcaș sau Ciomag din Clanul, pe lângă actorie: „Rezultatele vor apărea", Click!* ,8 august 2023 19:40)

În exemplele (14) și (15) se observă din punct de vedere sintactic, faptul că adverbul epistemic-*poate,* este ca un modificator integrat prozodic al propozițiilor, exprimând incertitudinea și o nesiguranță. (GALR II 2015: 713):

(14) „Chef Dumitrescu: Emisiune de?

Alessia Stoica: **Poate** să îi iau locul Irinei aici, când mai cresc. Dacă face și Irina un copil cum a făcut Gina… sau orice eveniment de genul, eu sunt disponibilă să îi iau locul. Am vorbit cu ea înainte, e stabilit." (Hermina Hagianu, *A venit să-i ia locul Irinei Fodor la Chefi la cuțiete... Cancan*, 5.09.2023, 12:28)

(15) „CANCAN.RO: Care este cel mai mare regret al vieții lui Neti Sandu?

Neti Sandu: Cel mai mare regret este că **poate** era frumos să am un copil. Cred, adică nu sunt foarte sigură, dar era frumos." (Sabin Tudor, *Cel mai mare regret al lui Neti Sandu, Cancan*, 5.09.2023, 14:15)

Pe de altă parte, se amintesc și așa-numitele „note marginale" cu rol de încheiere, concluzionare, precum și apariția particulelor modale din discursul publicistic german în diferite tipuri de propoziții (enunțiative, exclamative, interogative, etc.). (Thurmair 1989:7) Iată câteva dintre aceste particule modale, numite și die Modalpartikeln, unele dintre acestea urmează a fi aprofundate și contextalizate: ***doch, ja, eben, halt, einfach, sowieso, wohl, schon, auch, nicht, denn, etwas, eigentlich, nur, mal, bitte, aber, vielleicht.*** (Thurmair 1989:7)

Reiners spune despre aceste particule că sunt niște: „Läuse in dem Pelz unserer Sprache" (Reiners Ludwig, apud Schoonjans 2018:24)/ „păduchi în blana limbii noastre"(t. n.), neindetificând rolul lor în limbă. Pe de altă parte, din punctul de vedere al gramaticii constructiviste, particulele îndeplinesc cu siguranță un scop specific, chiar dacă pentru unii doar „condimentează" discursul. Deci au o funcție și, prin urmare, nu pot fi lipsite de sens. Waltereit Richard este și el de părere că particulele modale nu pot fi considerate ca fiind lipsite de sens, deoarece nu sunt lipsite de funcții. (Waltereit Richard, apud Schoonjans 2018:25) Următoarea definiție a categoriei „Modalpartikeln", ce a fost propusă de Luise Liefländer-Koistinen, oferă o primă impresie despre modul în care funcția de nuanțare este concepută în general:

"Modalpartikeln sind unflektierbare Wörter, die die Einstellung des Sprechers hinsichtlich der vom Hörer erwarteten situationsbezogenen Haltung, dessen Vorwissen und Reaktion signalisieren. Sie

beziehen sich deshalb immer auf eine ganze Äußerung und nie auf ein einzelnes Wort und verleihen der Äußerung eine zusätzliche Bedeutung." (Luise Liefländer-Koistinen, apud Schoonjans 2018:25)/ „Particulele modale sunt cuvinte inflexibile care semnalează atitudinea vorbitorului cu privire la atitudinea legată de situația așteptată de ascultător, cunoștințele sale anterioare și reacție. Prin urmare, ele se referă întotdeauna la un enunț întreg și niciodată la un singur cuvânt, conferind enunțului un sens suplimentar." (t. n.)

Funcția de conectare nu este o caracteristică generală a particulelor modale și uneori este greu de detectat în cazul particulelor care au în primul rând un efect de control al reacției (*etwas*) sau de îmbunătățire a ilocuției (*bloß*). Unele particulele modale convenționale analizate în lucrarea de față *(ja, eben, auch)* pot avea toate un efect conectiv, dar aceste particule sunt, de asemenea, doar opționale, așa cum se va arăta în analiza ulterioară. Cu toate acestea, această funcție de conectare nu ar trebui ignorată, deoarece joacă un rol care nu poate fi neglijat atât la nivelul condițiilor de utilizare, cât și pentru interpretarea particulelor și a rostirii particulelor în ansamblu. (Schoonjans 2018:26)

În contextul analizei se mai ține cont și de așa-zisa variabilitate a semnificațiilor particulelor. Se pune întrebarea dacă ar trebui să ne asumăm un sens unic - variabil contextual - pentru fiecare particulă (așa-numitul „minimalism al semnificației") sau dacă ar trebui să se distingă mai multe semnificații diferite (așa-numitul „maximism al semnificației"). Ambele poziții își au punctele slabe. Abordarea minimalistă implică riscul ca variația contextuală să fie mascată atunci când se caută un aspect comun al semnificației. Abordarea maximalistă, pe de altă parte, ridică întrebarea despre câte și ce semnificații ar trebui să se distingă. (Schoonjans 2018:27)

a) Ja

Așa cum este interpretat în mod obișnuit, *ja* este folosit atunci când vorbitorul vrea să indice o propunerea ce ar trebui să fie sau poate fi evidentă pentru auditor. Folosit în imperative *ja* îi amintește auditorului de anumite responsabilități. Ickler critică această concepție. (Ikler 1994: 399) Iată un exemplu extras din ziarul „Magazin am Wochenende":

(16) „Sie wissen **ja,** dass er nächste Woche operiert wird." (Stoll, Angela, *Wenn der Bauch zwickt. Magazin am Wochenende*, 5/6 Juni 2021, p.5)/ Știi că va fi operat săptămâna viitoare. (t. n.)

Conform concepției lui Ikler dacă presupunem că *ja* indică faptul că propoziția ar trebui să fie evidentă, asta înseamnă că auditorul ar trebui să știe deja de faptul că cineva va fi operat. Acest lucru nu este fezabil. Înțelesul lui *ja* ar putea fi descris mai bine ca „Vreau să considerați în acest context că" sau „În acest context vreau să atrag atenția". Ickler susține că folosind această particulă propunerea/afirmația nu este controversată pentru vorbitor. (Ikler 1994: 399) Alte câteva exemple care se pretează premisei lui Ikler:

(17) „Ein Reporter spricht über Mutterschaftsbezüge:"...und dann wurde noch andere Lösung vorgeschlagen, natürlich ohne die Bezüge zu erhöhen, denn der Staat muß ***ja*** sparen." (Ziob, Claudia, *Die Mutter sitzt in U/Haft. Region & Bazern*, Samstag, 5. Juni 2021, p. 17)/ „Un reporter vorbește despre indemnizațiile de maternitate: „...și atunci s-a propus o altă soluție, bineînțeles fără creșterea indemnizațiilor, pentru că statul trebuie să economisească". (t. n.)

Cu toate acestea *ja* se utilizează în propoziții general valabile unde se arată că afirmația făcută de vorbitor este cunoscută și de ascultător, ca în următorul exemplu:

(18) „1931 war Hitler **ja** noch nicht an der Macht." (Hell, Tobias, *Die Grossen treffen auf die Kleinen, Kultur & TV,* Wochenende 12./13. Juni 2021, p. 23)/ „În 1931 Hitler nu era încă la putere." (t. n.)

b) Eben

Lexema apare ca adjectiv, ca adverb cu semnificație temporală, ca particulă structurală și ca particulă modală. Ca particulă modală, **eben** apare în enunțuri și (mai rar) propoziții imperative.

(19) „Sam wollte den Leoparden nicht stören und brachte das Fahrzeug deshalb nur so in Position, daß nicht alle Photographierwünsche in Erfüllung gingen. So ist das ***eben*** in freier Wildbahn." (Lili, Felix, *Leben in der Waldstadt, Magazin am Wochenende*, 5./6. Juni 2021, p. 1)/ „Sam nu a vrut

să deranjeze leopardul, așa că a poziționat vehiculul pentru a evita să-i fotografieze pe toți. Cam așa este în sălbăticie.” (t. n.)

În enunțurile cu particula modală, vorbitorul indică faptul că faptele prezentate sunt evidente și ar trebui să fie evidente și pentru interlocutor. Acesta este motivul pentru care caracteristica <EVIDENT> ar trebui utilizată pentru a o descrie.

(20) „Sie bezeichnen sich im VOX-Interview als Aufsteigerin, die nichts hatte und sich alles selbst aufgebaut hat. Wie sahen Ihre beruflichen Anfänge aus?

Onaran: Als Aufsteigerin war ich schon immer eine Löwin. Denn als Frau mit Migrationsgeschichte und dieser sozialen Herkunft musst du dreimal so viel arbeiten. Netzwerke musst du dir selbst aufbauen, deine Finanzen selbst erwirtschaften und dir **eben** selbst das größte Rolemodel sein.” (*Diese Stärken bringt Tijen Onaran mit. Gala,* 28.08.2023, 15:37 Uhr)/ „În interviul VOX te descrii ca un alpinist social care nu avea nimic și a construit totul ea însăși. Cum ți-ai început cariera?

Onaran: Ca un nou-venit, am fost întotdeauna o leoaică. Deoarece, ca femeie cu un trecut de migrație și acest mediu social, trebuie să muncești de trei ori mai mult. Trebuie să-ți construiești propriile rețele, să-ți generezi propriile finanțe și să fii cel mai mare model al tău.” (t. n.)

c) Auch

Particula *auch* poate fi utilizată în toate tipurile de propoziții și stabilesc o relație între informațiile vechi și cele noi. Prin urmare, enunțul în care apare este adesea un motiv sau o cauză, ca în exemplele (21): (Thurmair 1989: 155).

(21) „Formal stabil bleibt auch die Bafög-Ausbildungsförderung. Eigentlich geplante Reformen sind damit jedoch ebenso zunächst vom Tisch wie ein Ausgleich der hohen Inflation. Keine Änderung soll es **auch** bei den bislang zugesagten Mitteln des Bundes für das Deutschlandticket geben.” (*Hier plant Lindner mit Einschnitten. Spiegel,* 05.09.2023, 11.24 Uhr)/ „Finanțarea pentru formarea Bafög rămâne, de asemenea, stabilă din punct de vedere formal. Cu toate acestea, reformele care au fost de fapt planificate nu sunt deocamdată pe masă, la fel ca și echilibrarea inflației ridicate. Nu ar trebui să existe nicio schimbare în fondurile federale promise anterior pentru Deutschlandticket.” (t. n.)

Cu *auch*, vorbitorul subliniază că se aștepta la propunerea exprimată într-un enunț precedent și că propoziția oferă o explicație la ce era de așteptat. În exemplele (22) și (23) (Thurmair 1989: 156).

(22) „Verwegen sieht Bundeskanzler Olaf Scholz derzeit wegen seiner Augenklappe aus, mit der er **auch** zur Generaldebatte im Bundestag erschien. Weniger verwegen fiel seine Rede zum Zustand der Nation aus.” (Daniel Brössler, *Die schwache Mahnung des Kanzlers. Süddeutsche Zeitung,* 6. September 2023, 12:51 Uhr)/ „Cancelarul Olaf Scholz arată în prezent îndrăzneț din cauza plasturelui pe ochi, cu care a apărut și la dezbaterea generală din Bundestag. Discursul său despre starea națiunii a fost mai puțin îndrăzneț.” (t. n.)

(23) „"Zu viel ist in den vergangenen Jahren auf die lange Bank geschoben worden", kritisierte Scholz. "Die Bürgerinnen und Bürger sind diesen Stillstand leid. Und ich bin es **auch**", betonte er.” (*Generaldebatte im Bundestag: Scholz schlägt "Deutschland-Pakt" vor. Zweiten Deutschen Fernsehens (ZDF),* 06.09.2023, 10:42 Uhr)/ „Au fost amânate prea multe în ultimii ani”, a criticat Scholz. "Cetăţenii s-au săturat de acest impas. Și eu la fel", a subliniat el.” (t. n.)

Enunțurile cu *auch* pot avea, de asemenea, un caracter explicativ sau justificativ, mai ales dacă vorbitorul se referă la propria enunțare. Și în acest caz, faptele prezentate acolo sunt marcate ca fiind așteptate datorită și rostirii, ca în exemplul (24).

(24) „Und wie ich nach Hause kam: Ich stieg an der Haltesteile aus - und meine Frau stieg da ein. Sie wußte das ja nicht, daß ich kam ich hatte ja auch nie geschrieben, konnte ja **auch** nicht.” (*Wie Familie zusammenwächst, Frankenkids,* p. 53)/ „Și cum am ajuns acasă: am ieșit la stația de autobuz – iar soția mea a mers și ea acolo. Ea nu știa că vin, nici eu nu-i scrisesem niciodată, nici nu puteam”. (t. n.)

Cu acestea, vorbitorul arată clar că așteaptă validitatea propunerii prezentate în întrebare, adică aprobarea. Întrebările de luare a deciziilor în care se utilizează particula **auch** indică, prin urmare, un anumit tip de răspuns, ca în exemplele (25), (26):

(25) „Und warum werden sie als Team **auch** in der Geschwister-Show punkten können? "Wir sind vielseitig talentiert, wir gleichen uns in Dingen aus, weil wir uns gut kennen", sagt Carolin

Kebekus." (*Das hat die Geschwister-Show zu bieten. Gala,* 29.08.2023, 13:07 Uhr)/ „Și de ce vor putea să marcheze puncte ca echipă în show-ul fraților? „Suntem multi-talentați, ne echilibrăm reciproc pentru că ne cunoaștem bine.", spune Carolin Kebekus." (t. n.)

(26) „Manfred und ich gehörten zu den wenigen Auserwählten, die mit Hannes Radausflüge machen durften. "Habt ihr **auch** tüchtig aufgepumpt?"" (*Urlaub in der Hallertau, Wochenende,* 12./13. Juni 2021, p.27)/ „Eu și Manfred am fost printre puținii selecționați cărora li s-a permis să meargă cu Hannes în excursii cu bicicleta. "Ai pedalat și tu mult? "" (t. n.)

Concluzia demersului este că în discursul publicistic locutorul își exprimă credința, îndoiala, certitudinea, influențând alocutorul. Prin intermediul acestor trăsături ajungem la funcțiile pragmatice ale modalității, iar din perspectiva interacțiunii modale, discursul publicistic evoluează, cu prioritate, într-un spațiu specific, al posibilului, al credibilului, al promisiunii, promovând astfel o configurație atitudinală complexă: este rostit în numele unui categorii sociale, unei națiuni; este capabil să propună scopuri, soluții, mijloace de realizare, pe care și le asumă locutorul. (Ciumacenco 2015: 35)

BIBLIOGRAPHY

Adrian, C.-B. (2011). *Dinamica adverbului românesc. Ieri și azi.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.

Augustin, Irina (2006). *Probleme mit deutschen Modalverben – Eine kontrastive Analyse zum Sprachgebrauch russisch sprechender Au-pair-Mädchen*. Bayreuth.

Axentii, V. (2010). *Adverbul- clasă lexico-gramaticală problematică prin eterogenitatea sa*. pp.5-30.

Ciumacenco, V. (2015). C*ategoria modalității ca strategie de comunicare în discursul politic. La francopolyphonie, vol. 1*, 262-274.

Gramatica limbii române. Cuvântul (2015). București: Academia Română, pp. 358-362.

Gramatica limbii române. Enunțul (2015). București: Academia Română pp. 702-726.

Ickler, T. (1994). Zur Beteutung der sogenannten Modalpartikeln. *Sprachwissenschaft 19*, pp. 374-404.

Nica, D. (1988). *Teoria părților de vorbire.* Iași: Junimea.

Schoonjans, Steven (2018). *Modalpartikeln als multimodale Konstruktionen.* University of Innsbruck.

Thurmair, M. (1989). *Modalpartikeln und ihre Kombinationen.* Max Niemeyer Verlag Tübingen.

WEBOGRAFIE

Cancan-https://www.cancan.ro/

Click! -https://click.ro/

Gala-ala.de/lifestyle/film-tv-musik/-wir-gegen-die---mit-carolin---david-kebekus--das-hat-die-geschwister-show-zu-bieten-23896042.html

SURSE

Frankenkids, Juni/Juli 2021.

Magazin am Wochenende, nr. 25, 5./6. Juni 2021.

Süddeutsch Zeitung, 15. Mai 2023.

Wochenende, nr. 7, 12./13. Juni 2021.